

Әнелелі 15 минут

Ата-аналардың баласымен мінез-құлық
және адамгершілік туралы күнделікті
жеке әңгімелесуі.

Мазмұны

- Кіріспе
- Адамгершілік
- Тәртіп пен жауапкершілік
- Сыйластық
- Қуаныш пен оптимизм
- Сенімділік
- Қорытынды
- Қосымша

Кіріспе

Құрметті ата-аналар!

Бұл кітап балаларыңызбен күнделікті қарым-қатынас жасау арқылы олардың мінез-құлықтары мен адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға көмектесу мақсатында жасалған. Балаларыңызға жақсы тәрбие беру, олардың бойына жағымды қасиеттерді сіңіру – әр ата-ананың басты міндеттерінің бірі. Бірақ кейде күнделікті тұрмыс-тіршілік, жұмыс кестесі, үйдегі шаруалар себепті бұл мәселеге уақыт жеткізе алмауымыз мүмкін.

'Өнегелі 15 минут' флип кітабы – күнделікті 15 минут уақытыңызды балаңызға арнап, онымен маңызды тақырыптар туралы сөйлесуге арналған нұсқаулық. Әр бөлімде балаңызбен қалай дұрыс сөйлесіп, оның ойы мен пікірін тыңдаудың маңыздылығы, адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру, өзіне деген сенімділігін арттыру жолдары туралы кеңестер мен тапсырмалар беріледі.

Бұл кітаптың мақсаты – ата-аналар мен балалар арасындағы сенімді әрі ашық қарым-қатынас орнатуға көмектесу. Осы 15 минуттық әңгімелер арқылы балаңызға өмірлік құндылықтарды үйретіп, оның жан дүниесіне жақын бола аласыз. Сіздерге және балаларыңызға сәттілік тілейміз!

Адамгершілік

Кеңестер:

- 1. Мейірімділік тарихы:** Күн сайын балаңызға мейірімділік туралы қысқа әңгіме айтып беріңіз. Оған әлемдегі мейірімді адамдардың тарихын мысал ретінде келтіріңіз.
- 2. Кішіпейілділіктің маңызы:** Балаңызға қиын сәттерде де кішіпейілді болу керектігін түсіндіріңіз. Оған сіз кішіпейіл болған бір сәтті мысал ретінде келтіріңіз.
- 3. Ойын арқылы үйрету:** Бірге ойнап отырып, әділдік пен шындыққа назар аударыңыз. Ойын кезінде мейірімді болу мен әділдік танытуға көмектесетін сұрақтар қойыңыз.

Сұрақтар мен тапсырмалар:

- "Кеше мектепте немесе ойында мейірімділік жасаған кезің болды ма?" деп сұраңыз.
- Балаңыздан мейірімділік туралы сурет салуды немесе оны сипаттайтын бір ертегі ойлап табуды сұраңыз.
- Бір апта бойы күнделікті жасаған жақсы істеріңізді бірге жазып отырыңыз, кейін оны талқылаңыз.

Тәртіп пен жауапкершілік

Кеңестер:

1. **Үй шаруасына жауапкершілік:** Балаңызға жауапкершілік туралы айту үшін үй шаруасындағы бір міндетті бірге орындаңыз. Оған осы міндеттің маңызын түсіндіріңіз.
2. **Күнделікті жоспар:** Күн сайынғы жоспар құруды әдетке айналдырыңыз. Балаңызбен бірге "Күні бойы қандай істерді орындауымыз керек?" деп сұраңыз.
3. **Тәртіпті ойындар:** Балаңызбен тәртіп пен ережелерге қатысты шағын ойындар ойнаңыз. Мысалы, белгілі бір уақытта ояну немесе белгілі уақыт ішінде бөлмені жинау.

Сұрақтар мен тапсырмалар:

- "Бүгін өзіңді жауапты сезінген сәтің болды ма?" деген сұрақ қойыңыз.
- Балаға бір күндік жауапкершілік кестесін құруды тапсырыңыз. Ол орындалған сайын белгі қойып отыруын сұраңыз.
- "Егер сен бүгінге дейін берген уәдеңді орындамасаң, оны қалай өзгертер едің?" деп әңгімелесіңіз.

Сыйластық

Кеңестер:

1. **Үлгі көрсетіңіз:** Өзгелерге қалай сыйластық танытатыныңызды балаңызға көрсетіңіз. Сыйластық туралы айтқан кезде өз іс-әрекетіңізді мысал етіңіз.
2. **Сыйластық ережелері:** Бірге "Үйдегі сыйластық ережелерін" құрастырыңыз. Ережелердің ішінде "Сәлемдесу", "Рұқсат сұрау" сияқты қарапайым нәрселер болсын.
3. **Тыңдау машығы:** Балаңызға біреудің ойын тыңдаудың маңызын көрсетіңіз. Сыйластықтың маңызды бөлігі – әңгімелесушінің сөзін тыңдай білу.

Сұрақтар мен тапсырмалар:

- "Бүгін кімге және қалай құрмет көрсеттің?" деп сұраңыз.
- Бірге бір күнге "сыйластық ережелері" деген ойын ойнаңыз. Әр ереже үшін жұлдызшалар беріңіз.
- "Сен үшін нағыз сыйластық деген не?" деген тақырыпта эссе немесе сурет салуды сұраңыз.

Қуаныш пен оптимизм

Кеңестер:

1. **Күннің жарық сәті:** Күн сайын балаңызбен бірге қуанышты бір сәтті бөлісіңіз. Балаңыздан да сол күні қуантқан нәрселерін айтуды сұраңыз.
2. **Оптимистік ойлау:** Балаға қиындықтардан қорықпай, оларды шешудің оң жолдарын іздеуді үйретіңіз. Өз мысалыңыз арқылы позитивті ойлауды көрсетіңіз.
3. **Көңілді әрекеттер:** Қуанышты сәттерге көңіл бөлетін кішкентай әрекеттер жасаңыз. Мысалы, бір-біріңізге күлкі сыйлайтын әзілдер айтып беріңіз.

Сұрақтар мен тапсырмалар:

- "Бүгінгі күні саған не қуаныш сыйлады?" деп сұраңыз.
- Бірге "Оптимистің күнім" деген күнделік жүргізіңіз, онда тек қуанышты сәттер мен жағымды ойларды жазып отырыңыз.
- Бірге қиялдағы елге саяхат жасаңдар. Қиын жағдайларды қуанышқа айналдырудың жолын табыңдар.

Сенімділік

Кеңестер:

1. **Жаңа істер:** Балаға жаңа нәрселерді байқап көруге ынталандырыңыз. "Жаңа нәрсе жасап көргенде, өзіңді қалай сезіндің?" деген сұрақ қойыңыз.
2. **Ойды жеткізу:** Балаңызға өз ойын еркін жеткізуге мүмкіндік беріңіз. Оның әр айтқанын мұқият тыңдап, пікірін құрметтеңіз.
3. **Қателіктерден үйрену:** Балаңыздың қателіктер жасаудан қорықпауын үйретіңіз. Оған өзіңіздің қателіктеріңізден қалай үйренгеніңізді айтып беріңіз.

Сұрақтар мен тапсырмалар:

- "Өзіңе сенімді болған бір сәтті есіңе түсірші?" деп сұраңыз.
- Бірге сенімділікті арттыратын кішкентай жаттығулар жасаңыз. Мысалы, "Өзіңнің мықты жақтарыңды үш рет қайталап айт."
- "Бүгінгі күні қандай істі аяқтаған соң өзіңді мақтан еттің?" деген сұрақ қойыңыз және ол туралы бірге әңгімелесіңіз.

Балалармен бірге жасайтын тәрбиелік ойындар тізімі:

1. "Құндылықтар ағашы"

Бұл ойында балаңызбен бірге қағаздан ағаш жасап, оның әрбір жапырағына жағымды қасиеттер мен құндылықтарды жазып шығыңыз. Мысалы: мейірімділік, жауапкершілік, адалдық. Осы жапырақтарды жапсырып, бірге талқылаңыз. Бұл баланың құндылықтар туралы ой-өрісін кеңейтеді.

2. "Жақсы іс күнтізбесі"

Айдың басында балаңызбен бірге "жақсы іс" күнтізбесін жасап, әр күнге бір жақсы іс жазып қойыңыз. Күн сайын балаңыз өз жасаған жақсы істерін белгілеп отыруы керек. Айдың соңында барлық жақсы істерді бірге талқылап, мақтаңыз.

3. "Сөздер теңізі"

Бұл ойын барысында балаңызға түрлі жағымды сөздер мен қасиеттерді жазып, теңіз сияқты бейнелеп қойыңыз. Балаңыздан осы сөздерден бастап, әңгіме немесе ертегі құрауды сұраңыз. Бұл оның сөздік қорын дамытуға және жағымды қасиеттерді түсінуге көмектеседі.

4. "Қолдан жасалған медаль"

Балаңызбен бірге қағаздан немесе мата қалдықтарынан медаль жасап, оны күнделікті жасаған жақсы істері үшін табыстаңыз. Медаль жасау кезінде баланың шығармашылық қабілетін дамыта отырып, оған жауапкершілік пен тәртіп туралы әңгімелеп беріңіз.

5. "Кім қандай мінезді?"

Ойын барысында балаңызға таныс кейіпкерлердің немесе адамдардың мінез-құлқына байланысты сипаттамалар беріңіз. Балаңыз осы сипаттамаларға сәйкес мінезді табуы керек. Бұл оның адамдарды түсіну қабілетін дамытуға көмектеседі.

6. "Қуанышқа толы күн"

Балаңызбен бірге бүгінгі күннің қандай қуанышты сәттері болғанын айтып шығыңыз. Қуанышты сәттерді қағазға жазып, оларды қорапқа салып қойыңыз. Аптаның соңында осы қораптағы қуанышты сәттерді бірге талқылап, тағы да бақытты сәттер құру жолдарын ойластырыңыз.

7. "Әдептілік әліппесі"

Балаңызға "әдептілік" тақырыбында әріптер бойынша сөз ойлап табуды тапсырыңыз. Мысалы: "А" – адалдық, "М" – мейірімділік. Осылайша барлық әріптерден жағымды қасиеттер құрастыру арқылы оның мінез-құлықтарын қалыптастыруға көмектесіңіз.

8. "Сиқырлы сөздер"

Балаңызға бір күнде қолдануға тиісті "сиқырлы сөздерді" анықтаңыз. Бұл сөздерге "рахмет", "өтінемін", "кешір", "қош келдіңіз" сияқты сыпайы сөздерді қосыңыз. Күн соңында сол сөздерді қаншалықты жиі қолданғанын талқылаңыз.

9. "Мінез құндылықтар матрицасы"

Қағаз бетіне матрица жасап, әр бөліміне жақсы мінез-құлықтарды жазыңыз. Балаңызға осы мінездерді қай жерде және қалай қолданатынын әңгімелеп беруді сұраңыз. Бұл оның өз мінез-құлқына талдау жасауына көмектеседі.

10. "Ертегі кейіпкері"

Балаңызға ертегіден бір кейіпкерді таңдап, сол кейіпкердің мінез-құлқын талқылауды ұсыныңыз. Кейіпкердің қандай қасиеттері бар екенін, олардың өмірде қалай көмектесетінін бірге талқылаңыз.

Әнелелі 15 минут

Ата-аналардың баласымен мінез-құлық
және адамгершілік туралы күнделікті
жеке әңгімелесуі.

@ayaulym_makhan